

ไม้ต้นขนาดเล็ก สูงถึง 12 เมตร ความยาวรอบลำต้น 30 เซนติเมตร กิ่ง แข็ง มีขนบางถึงหนาแน่น (สั้น เรียบ มีขนรูปดาวอยู่เป็นกระจุก) ทุใบ มีลักษณะเป็นรูปสามเหลี่ยม มักจะร่วงเร็ว ตั้งตรง ขนาดความยาว 1-4 มิลลิเมตร กว้าง 0.5-1.5 มิลลิเมตร ก้านใบ มีขนเบาบางถึงหนาแน่น ใบ ออกตรงข้าม รูปไข่ ยาว 10.5-20 เซนติเมตร กว้าง 4-8 เซนติเมตร ก้านใบยาว 2 เซนติเมตร เส้นกลางใบยาว 6 เซนติเมตร เส้นแขนงใบ 5-12 คู่ ไม่บรรจบกันที่ขอบ ฐานใบกว้าง โค้งมนเล็ก น้อยขอบใบหยักแบบฟันปลาเล็กน้อย ผิวใบทั้งสองด้านเกลี้ยงและมีขนประปรายบนเส้นใบ บริเวณฐานของเส้นใบมีต่อม 2-8 ต่อม ต่อเนื่องตามแนวขอบใบทั้งสองด้าน ออกดอกเป็นช่อ ช่อดอกไม่แตกแขนง ดอก อยู่เป็นกลุ่ม มีใบประดับบริเวณขอบ ผล มีขนาดโตได้ถึง 6 เซนติเมตร (รวมปีก) มี 3 พู ไม่มีหนามแต่มีขนยาวคล้ายหนาม เอนราบปกคลุมผล พบที่ความสูงตั้งแต่ 50 เมตร ขึ้นไปตามป่าดิบชื้นและป่าพรุ

ข้อมูลอ้างอิง : <http://www.asianplant.net/MacMalBorneo/Mallotus%20sumatranus.htm>

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัดกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัตกรรมการอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

มะเกลือกา

Diospyros defectrix Fletcher

EBENACEAE

ไม้ต้น ขนาดเล็ก ไม่ผลัดใบ สูงได้ถึง 10 เมตร เปลือกสีดำ แตกเป็นสะเก็ด ตามยอดปกคลุมด้วยขนสั้นนุ่ม สีนํ้าตาล ก้านใบยาว 0.6-1.5 เซนติเมตร ใบเดี่ยว เรียงสลับ รูปรีถึงรูปรีแคบ กว้าง 3.5-5 เซนติเมตร ยาว 10-14 เซนติเมตร ใบบางคล้ายกระดาษ เกือบทั้งสองด้าน เมื่อแห้งผิวด้านล่างเปลี่ยนเป็นสีน้ำตาล ผิวด้านบนเป็นสีเขียว โคนรูปไข่ กว้างถึงมน ขอบเรียบ ปลายหู่ เส้นใบข้างละ 6-8 เส้น ปลายโค้งเกือบจรดกัน เส้นแขนงใบแบบร่างแห เห็นชัดเจน ทั้งสองด้าน ดอกแยกเพศ ออกรวมกัน ดอกเพศผู้ ออกแบบช่อกระจุกตามซอกใบ หลุดร่วงง่ายหลังจากบานเต็มที่ วงกลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปประฆัง ปลายแยกเป็น 4 แฉก ด้านนอกมีขนคล้ายเส้นไหม ด้านในมีขนสั้นนุ่ม กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปคนโท ยาว 3-4 มิลลิเมตร เกสรเพศผู้ 16-18 อัน รังไข่ไม่เจริญปกคลุมด้วยขนหยาบแข็ง ดอกเพศเมีย ออกเดี่ยว ๆ ก้านดอกสั้นมาก วงกลีบเลี้ยงโคนเชื่อมติดกันเป็นรูปประฆัง ปลายแยกเป็น 4 แฉก กลีบดอกเชื่อมติดกันเป็นรูปคนโท ไม่มีเกสรเพศผู้ที่เป็นหมัน รังไข่กลม ปกคลุมด้วยขนคล้ายเส้นไหม มี 4 ช่อง ก้านยอดเกสร 1 อัน ผล แบบมีเนื้อหนึ่งถึงหลายเมล็ดทรงรีถึงเกือบกลม เส้นผ่านศูนย์กลาง 1-1.5 เซนติเมตร เกือบเกลี้ยง ผลสุกสีเหลืองแกมส้มหรือแดง ก้านผลสั้นมาก วงกลีบเลี้ยงติดทนปกคลุมด้วยขนสั้นหนานุ่มทั้งสองด้าน กลีบเลี้ยง 4 กลีบ ยาว 3.5-5 มิลลิเมตร พบในป่าดิบแล้ง และป่าละเมาะเขาหินปูน ที่ความสูงจากระดับทะเล 10-500 เมตร

ข้อมูลอ้างอิง : www.asianplant.net

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาพฤกษศาสตร์แห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาพฤกษศาสตร์แห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ไม้ต้น ผลัดใบ สูงได้ถึง 28 เมตร กิ่งเล็กเรียวห้อย มีใบแผ่แบนคล้ายขนนก ลำต้นตะปุ่มตะป่ำ หรือเป็นร่องเมื่ออายุมาก ใบ ยาว 8-16 เซนติเมตร ใบประกอบขนนกยอตกู่ ใบย่อย 10-18 คู่ ออก(กึ่ง)ตรงข้าม กว้าง 0.4-1 เซนติเมตร ยาว 1-3 เซนติเมตร รูปขอบขนานถึงรูปแถบปลายคล้ายหัวนม โคนกลมเบี้ยว ก้านใบย่อยสั้นมาก ยออ่อนสีเขียวอ่อน มีขนละเอียดสีเงิน ใบแก่สีเขียวเข้มช่นด้านบน ด้านล่างสีอ่อนกว่า เกือบ ดอกสมบูรณ์เพศ ไม่สมมาตร ออกเป็นช่อโปร่งไม่แตกแขนง ยาว 2-14 เซนติเมตร ระหว่างใบหรือใต้ผลใบ ก้านดอกยาวได้ถึง 1.4 มิลลิเมตร ฐานดอกสูง 5 มิลลิเมตร รูปลูกข้างแคบ กลีบเลี้ยง 4 กลีบ กว้าง 5 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 12 มิลลิเมตร สีเหลืองอ่อนหรือส้ม รูปขอบขนานแกมรี เรียงซ้อนกัน กลีบดอก 3(5) กลีบ สีครีมหรือเหลืองอ่อน มีเส้นสีแดง กลีบบนกว้าง 2-3 มิลลิเมตร ยาว 10-12 มิลลิเมตร รูปขอบขนานโคนรูปหัวใจ กลีบข้างกว้าง 6 มิลลิเมตร ยาวประมาณ 13 มิลลิเมตร รูปขอบขนานแกมไข่กลับ โคนแคบ กลีบล่างลดรูปมากหรือไม่มี เกสรเพศผู้สมบูรณ์ 3 อัน ยาว 12-15 มิลลิเมตร เชื่อมกันครึ่งหนึ่งของหลอด มีขนติดสลับกับเกสรเพศผู้เป็นหมัน 4-5 อัน คล้ายซี่ฟัน รังไข่ยาว 7 มิลลิเมตร ก้านเกสรเพศเมียเรียวยาว 7 มิลลิเมตร ผล ห้อย กว้าง 2-3 เซนติเมตร ยาว 5-15 เซนติเมตร รูปขอบขนาน ตรงหรือโค้ง มักเป็นแอ่งระหว่างเมล็ด สีน้ำตาล มีขุย เปลือกแข็งบางเปราะ ไม่แตก เมล็ดสีน้ำตาลเข้มประมาณ 12 เมล็ด มีเนื้อ เป็นเส้นใยล้อมรอบ อาจเป็นพิษพื้นเมืองของแอฟริกา ตะวันออก พบในป่าดิบที่ต่ำ จังหวัดสตูลถึงนราธิวาส ปลูกกันมากในภาคใต้

ข้อมูลอ้างอิง: ไซมอน การ์ดเนอร์ พินดา สิทธิสุนทร กองกานดา ชยามฤต ไม้ป่าภาคใต้เล่ม 2 - พิมพ์ครั้งที่ 1-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คปฟ. 2559, 792 หน้า

ภาพประกอบ: www.google.com

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

มะขามป้อม

Phyllanthus emblica L.

PHYLLANTHACEAE

ชื่ออื่น : กันโตด กำหวด

ไม้ต้น ขนาดเล็กถึงขนาดกลาง สูง 8-12 เมตร เปลือก ตันสีน้ำตาลปนเทา ผิวค่อนข้างเรียบหรือแตกเป็นร่องตามความยาวของลำต้น เรือนยอดรูปร่มแผ่กว้าง ปลายลู่ลง ใบ ประกอบออกเรียงสลับกัน ใบย่อยเล็ก ขนาดใบกว้าง 0.5-1 เซนติเมตร ขอบใบขนานกัน ปลายใบมนป้าน โคนใบมนแคบเข้าหาก้านใบ ดอก ดอกเล็ก มากสีขาวหรือขาวนวล ออกรวมกันเป็นกระจุกตามง่ามใบ ผล กลมแข็งอูม่น้ำ โตเต็มที่เส้นผ่านศูนย์กลาง ประมาณ 2 เซนติเมตร ผลอ่อนสีเขียวอ่อนค่อนข้างใส ผลแก่สีเขียวอมเหลือง รสฝาดเปรี้ยว ใช้รับประทานได้ เป็นไม้ดั้งเดิมแถบเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ ขึ้นตามป่าเบญจพรรณแล้ง และป่าดิบแล้งทั่วไป ที่สูงจากระดับ น้ำทะเล 150-300 เมตร การผลัดใบจะผลัดใบหมดทั้งต้นและผลิใหม่ในเวลาอันรวดเร็ว ออกดอก มกราคม- มีนาคม เป็นผล กุมภาพันธ์-เมษายน

ข้อมูลอ้างอิง : http://www.dnp.go.th/EPAC/province_plant/sakeaw.htm

ภาพประกอบ : http://www.qsbg.org/database/botanic_book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=1768

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ชื่ออื่น : มะกล่ำตาช้าง กาสะทอน ไคร้อยง เล็บมื่น คางซุงหลวง ถ่อนภู เลน หัสกีน เหมือดหยวก นมวา ยมวา

ไม้พุ่มหรือไม้ยืนต้นขนาดเล็ก สูงถึง 15 เมตร ใบ ประกอบแบบขนนก 2 ชั้น เรียงเวียนสลับ ก้านใบรวมเป็นเหลี่ยม ยาว 15-30 เซนติเมตร ใบย่อย มี 5-8 คู่ รูปขอบขนาน กว้าง 2-4 เซนติเมตร ยาว 2-6 เซนติเมตร ดอก ออกเป็นช่อแบบแยกแขนงที่ปลายกิ่ง ช่อยาว 30-50 เซนติเมตร กลีบดอกสีขาว ยาว 4-8 มิลลิเมตร ผล เป็นฝักแบบถั่วแบนบิดโค้ง กว้าง 0.5-1 เซนติเมตร ยาว 10-20 เซนติเมตร สีส้มถึงแดง แตก ออกเป็น 2 แฉก เมล็ดรูปกลมแกมรีสีดำ กระจายพันธุ์ในเขตร้อนและกึ่งร้อนในทวีปเอเชีย ประเทศไทยพบใน ป่าดิบแล้ง ที่ระดับความสูงจากน้ำทะเล ประมาณ 1,000 เมตร

เปลือกต้นด้านใน บรรเทาอาการปวดฟัน ใช้อาบสำหรับคนเป็นลม ใบ แก้ไข้ แก้กตาแดง ชี้ตามาก แก้กตาตาย ตันตัมล้างตาแก้ตาพร่ามัว ใบ หรือทุกส่วน ใช้อาบน้ำสำหรับสตรีหลังคลอดบุตร

ข้อมูลอ้างอิง : http://www.qsbj.org/Database/BOTANIC_Book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=2513

ภาพประกอบ : http://www.qsbj.org/Database/BOTANIC_Book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=2513

จีชันโจร

Kokoona filiformis C.E.C.Fisch.

CELASTRACEAE

ไม้ต้นสูงถึง 30 เมตร กิ่งก้านเล็กเรียว สีนํ้าตาลเข้ม เปลือก สีนํ้าตาลอมเทา แตกเป็นแผ่นเปราะหักง่าย ชื้น กลางมีสีเหลืองสด เปลือกในสีนํ้าตาลอมแดง ใบ รูปไข่ หรือรีกว้าง 1.8-4 เซนติเมตร ยาว 4-8 เซนติเมตร ปลาย เรียวแหลม โคนทู่หรือแหลม ขอบเป็นคลื่นหรือจักเป็น ชีฟันเล็กน้อยใกล้ปลาย ใบแก่คล้ายกระดาษ เกลี้ยง ก้านใบยาว 1 เซนติเมตร ไม่มีหูใบ ดอก ยาว 0.6 เซนติเมตร สีครีมหรือสีเหลืองอ่อน หอมอ่อน เป็นช่อ แตกแขนงเล็กที่ซอกใบบนๆ หรือที่ปลายกิ่ง ยาวถึง 7 เซนติเมตร ก้านดอกยาว 1-2.5 มิลลิเมตร เล็ก กลีบ เลี้ยงจักเป็นพู่กลมสั้น 5 พู่ กลีบดอก 5 กลีบ ตั้ง รูปไข่ ยาว 3 มิลลิเมตร ปลายกลมและขอบโค้งกลับ ปิดในตา ดอก เกลี้ยง ไม่มีริ้วประดับใน เกสรเพศผู้ 5 อัน ยาว 2.5 มิลลิเมตร ก้านชูอับเรณูเล็กยาว 1.5-2 มิลลิเมตร ปลายมน อับเรณู 1 มิลลิเมตร รูปขอบขนาน ติดกับจาน ฐานดอกรูปถ้วย เกสรเพศเมียยาว 2 มิลลิเมตร สีเหลือง อ่อน จมอยู่ในจานฐานดอกครึ่งหนึ่ง รูปแฉกแคบไป ยังก้านเกสรเพศเมียสั้น ผล (ไม่พบในไทย) กว้าง 2.5 เซนติเมตร ยาว 9 เซนติเมตร พบน้อยในชั้นเรือนยอด สูงในป่าดิบ-ป่าไผ่ ตามสันเขาสูง 200 เมตร

ข้อมูลอ้างอิงการค้นคว้า, โหมอน พินดา สิทธิสุนทร กองกานดา ขยาฤดีไม้ป่าภาคใต้ เน้น - พิมพ์ครั้งที่ 1.-กรุงเทพฯ :โครงการจัดพิมพ์คปฟ. 2558
ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาทรัพยากรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

ไม้ต้น สูงถึง 30 เมตร เรือนยอดแคบไม่เป็นระเบียบ ลำต้นเป็นเสากลม เปลือก สีนํ้าตาลอมเทาถึงนํ้าตาลเข้ม เรียบหรือแตกเป็นแผ่นหรือเกล็ด เปลือกในขาวถึงเหลืองอ่อน ใบ ออกสลับหรือเวียนสลับแผ่แบน ส่วนมากรูปรีหรือขอบขนาน กว้าง 4-7 เซนติเมตร ยาว 8-16 เซนติเมตร ปลายแหลม โคนหูถึงรูปลิ้ม ขอบจักซี่ฟันละเอียด ใบแก่ด้านบนสีเขียวเป็นมัน ด้านล่างสีเขียวออกเทา อ่อน เส้นกลางใบแบนด้านบน เส้นใบ 6-10 คู่ โค้งจางหายไปใกล้ขอบใบ เส้นใบย่อยจางด้านบน ชัดด้านล่าง ก้านใบยาว 0.5-1.3 เซนติเมตร หูใบเล็กมาก กิ่งสีน้ำตาลอ่อน ถึงสีน้ำตาลแดง เกือบดำ มักคดไปมา ดอกยาวประมาณ 0.5 เซนติเมตร ไม่สมมาตร ดอกสมบูรณ์เพศหรือแยกเพศ สีส้มถึงสีขาวหรือค่อนข้างโปร่งแสง มีแต่มีสีเขียว ออกเดี่ยวหรือออกเป็นช่อ มีดอกไม่มากนักที่ช่อ ใบ ก้านช่อดอกสั้น ยาว 0.5-1.5 มิลลิเมตร ก้านดอกยาว 0.5-1 มิลลิเมตร กลีบเลี้ยงจักเป็นพู 5 พู ยาว 1-2 มิลลิเมตร รูปกลมหรือรูปไข่ ช้อนกัน กลีบดอก 5 กลีบ รูปไข่ ยาวประมาณ 3 มิลลิเมตร ปลายหู่หรือกลม เกสรเพศผู้ 5 อัน ยาว 1-2 มิลลิเมตร ก้านชูอับเรณูแบนคล้ายสายหนัง โคนล่างเชื่อมติดกัน เป็นวงรอบจานฐานดอก มักโค้งเข้าไปในกลีบเกสรเพศเมีย รังไข่มีหลายช่อง ค่อนข้างจมในฐานดอกใหญ่ๆ สีเขียว ปลายกลวง มีก้านเกสรเพศเมีย อยู่ตรงกลาง ผล ทรงกลมถึงรูปไข่กลับหรือรูปลูกแพร์ยาว 3-6 เซนติเมตร สีเขียวสด สุกสีเหลือง มีปมหนาหรือเปลือกเขียวอ่อน แก่ไม่แตก ภายในแน่นและแข็ง มีผนังหุ้ม เมล็ดแข็งคล้ายหิน พบกระจายทั่วไปในป่าดิบที่ต่ำหรือป่ากึ่งผลัดใบ มักพบที่เชิงเขาหินปูน

ข้อมูลอ้างอิง : โชนอน การ์ดเนอร์ พันธุศาสตร์ กิ่งก้านตา ขยายผล ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม - พิมพ์ครั้งที่ 1-กรุงเทพมหานคร :โครงการจัดพิมพ์คปท. 2558. 768 หน้า

ภาพผล/ดอก : <http://www.dnp.go.th/botany/plantdetail.aspx?monthno=201704&monthname=April&language=thai>

ภาพใบ : <http://crassa.cocolog-nifty.com/blog/2014/10/siphonodon-cela.html>

มะเดื่อขาว

Ficus callosa Willd.

MORACEAE

ไม้ต้น ไม้เฝ้าค้ำไม้อื่น ผลัดใบช่วงสั้น สูงได้ถึง 30 เมตร เรือนยอดกลม ลำต้นเป็นทรงกระบอก โคนมีพูพอนหนาสูงชันเมื่ออายุมาก เปลือก สีเทาอ่อน เกลี้ยง มีช่องอากาศเล็ก เปลือกในสีน้ำตาลอมส้มอ่อน มียางขาวเป็นน้ำ ใบ กว้าง 6-12 เซนติเมตร ยาว 14-28 เซนติเมตร ออกสลับเรียงเวียน รูปรีถึงขอบขนานหรือกึ่งรูปไข่กลับ ปลายทุ่หรือแหลมสั้น โคนทุ่ถึงกลมหรือกึ่งรูปหัวใจ เท่ากันหรือเบี้ยวเล็กน้อย ขอบไม่จัก ยอดอ่อนมีขนเส้นไหม ใบแก่เนื้อคล้ายหนังค่อนข้างแข็ง เป็นเงาและเกลี้ยงด้านบน เนื้อหยาบขัด (คล้ายกระดาษทราย) แต่ไม่มีขนด้านล่าง เส้นกลางใบนูนเล็กน้อย หรือกึ่งแบน เส้นใบจากโคนใบ 1-2 คู่ เล็กเรียวยาวไปถึง 1/10 ถึงครึ่งหนึ่งของใบ เส้นใบข้าง 7-10 คู่ นูนชัดด้านล่าง เป็นวงและเชื่อมกันใกล้ขอบ เส้นใบย่อยคล้ายชั้นบันไดจาก ละเอียดแต่เห็นทั้งสองด้าน ก้านใบยาว 3-8 เซนติเมตร มักยาวไม่เท่ากันในกิ่งเดียวกัน เป็นร่องด้านบน ไม่เป็นเกล็ด หูใบยาว 1-3 มิลลิเมตร มีขนเส้นไหม ร่วงเร็ว ผล ขนาด 1.8-2.5 เซนติเมตร ก้านเล็กเรียวยาว 1-2.5 เซนติเมตร (รวมคอผลยาวถึง 1.2 เซนติเมตร) ออกเดี่ยวหรือเป็นคู่ที่ง่ามใบใต้แผลใบ ทรงกลมถึงรูปไข่หรือคล้ายลูกแพร์โคนแคบเป็นคอยาว 1.2 เซนติเมตร มีขนเล็กสั้นนุ่ม สีเขียวอมเทา แก่สีออกเหลืองอ่อน ใบประดับติดทนที่โคน 2-3 ใบ ยาวประมาณ 2 เซนติเมตร พบทั่วไปในป่าภาคใต้ ในป่าดิบหรือป่ากึ่งผลัดใบ สูงถึง 1,000 เมตร มักพบใกล้ลำน้ำหรือเชิงหน้าผาหินปูน

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, ไชมอน ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า

ภาพประกอบ : ภาพใบ : <http://tropical.theferns.info/image.php?id=Ficus+callosa>

ภาพผล : http://www.qpb.org/Database/Botanic_Book%20full%20option/search_detail.asp?botanic_id=2618

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

มะเดื่อทอง

Ficus vasculosa Wall. ex Miq.

MORACEAE

ไม้ต้น ไม้ผลัดใบ ไม้อาศัยไม้อื่น สูงได้ถึง 20 เมตร เรือนยอดแคบ ลำต้นกลม โคนค่อนข้างมีพูพอน เมื่ออายุมากขึ้น เปลือก สีเทาอ่อนถึงน้ำตาลอมเทา เรียบหรือค่อนข้างหยาบ โดยมีช่องอากาศเล็กๆ หนูน เปลือกในสีครีมหรือส้มอ่อน มียางขาวคล้ายน้ำประปราย ใบ กว้าง 2-6 เซนติเมตร ยาว 7-16 เซนติเมตร ออกสลับเรียงเวียน รูปรีแคบถึงขอบขนาน หรือกึ่งรูปไข่กว้าง ปลายทุติงเรียวแหลมสั้น ยาว 1-1.5 เซนติเมตร โคนทุติหรือรูปลิ้น ไม้เบี้ยว ขอบไม้จัก ใบแก่เนื้อบางแต่แข็ง เป็นมันด้านบน ด้านล่างสีออกเทา เกือบทั้งสองด้าน ไม่มีต่อมไข เส้นกลางใบแบนหรือมนเล็กน้อยด้านบน เส้นใบจากโคนไม้ชัด เส้นใบข้าง 8-14 คู่ เป็นวงใกล้ขอบใบ เส้นใบย่อยคล้ายร่างแหหรือมีบางส่วนขนานกับเส้นใบข้าง หนูนชัดด้านล่าง ก้านใบยาว 1-4 เซนติเมตร เล็กเรียว ยาวเท่ากันบนกิ่งเดียวกัน เกือบหรือมีขนนุ่มสั้นมากเมื่ออ่อน ทุติยาว 0.4 -1.2 มิลลิเมตร เกือบ ร่วงเร็ว ผล ขนาด 1-1.3 เซนติเมตร ก้านเล็กเรียวยาว 0.5-1.2 เซนติเมตร ออกเป็นคู่ที่ง่ามใบหรือใต้แผลใบ ทรงกลมหรือคล้ายลูกแพร์ ตรงช่องเปิด แบนหรือมน โคนแคบเป็นคอเรียวยาวได้ถึง 7 มิลลิเมตร เกือบ สุกสีเหลืองถึงชมพูอมส้มแล้วเป็นสีแดง ใบประดับเล็กที่โคน 3 ใบ ยาวประมาณ 1 มิลลิเมตร พบทั่วไปในป่าดิบที่ต่ำที่ถูกทำลายหรือป่าดิบ ป่าไผ่ทั่วภาคใต้

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, ไซมอน ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z). กรุงเทพฯ : อมรินทร์พริ้นติ้งแอนด์พับลิชชิ่ง จำกัด (มหาชน), 2561. 880 หน้า

ภาพประกอบ : ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัดกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

ศูนย์วิจัยและพัฒนาวัดกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี

National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

มะเดื่อปล้อง

Ficus hispida L.f.

MORACEAE

ชื่อพื้นเมือง : มะเดื่อปล้อง, เตื่อป่อง, เตื่อสาย, ตะเอน่า, เอาแทน, สะกอสะนียา

ไม้ต้น เล็ก ไม่อาศัยไม้อื่น ไม่ผลัดใบหรือผลัดใบช่วงสั้น สูงได้ถึง 12 เมตร เปลือก สีเทาอ่อนเรียบหรือหยาบเพราะมีช่องอากาศนูนและสันตามแนวราบ เปลือก ในสีครีมมียางขาวจำนวนมากหรือแทรกอยู่ประปราย ใบ กว้าง 5-13 เซนติเมตร ยาว 11-28 เซนติเมตร ออกตรงข้ามเรียงเวียน (หรือกึ่งแผ่แบนแผ่ระนาบเดียวบนกิ่งเมื่อยังอ่อน) รูปไข่แคบ ถึงขอบขนานแกมรีหรือรูปไข่กลับ ปลายแหลมหรือเรียวแหลมสั้น โคนห้ถึงกลมหรือรูปหัวใจตื้น อาจเบี้ยวเล็กน้อย ขอบจักละเอียดอย่างน้อยในครึ่งบน โดยมีหนามหยาบๆ โดยเฉพาะบนเส้นใบด้านล่าง เส้นใบจากโคนยาวไปถึงครึ่งใบ มักแตกแขนง เส้นใบข้าง 6-10 คู่โค้งชัด มักแตกง่ามหรือแตกแขนงห่างจากขอบใบ มีต่อมไขเล็กๆ ที่ซอกเส้นใบ เส้น ใบย่อยคล้ายชั้นบันได นูนด้านล่าง ก้านใบยาว 1.5-6(10) เซนติเมตร มีขนหยาบ มีเกล็ด มักมีต่อมไข 1 คู่ ที่โคน หูใบยาว 1-2.5 เซนติเมตร มีขน ค่อนข้างติดทน กิ่งล่ำ กลวงและมีหนามเมื่ออ่อน ผล ขนาด 2-4 เซนติเมตร มีก้านชัดยาว 0.5-2.5 เซนติเมตร ออกเป็นช่อตามลำต้น เล็กเรียวยาวไม่มีใบ ยาวได้ถึง 1.5 เซนติเมตร ห้อยตามลำต้นและกิ่งใหญ่ พบบ้างเลื้อยไปตามพื้นดิน บางที่ทิ้งามใบโดยเฉพาะต้นที่ยังอ่อนอยู่ ผลทรงกลมถึงรูปไข่กลับ หรือคล้ายลูกแพร์ ปลายแบนหรือป้อมเล็กน้อย ช่องเปิดเส้นผ่านศูนย์กลาง 2-4 มิลลิเมตร ล้อมรอบด้วยใบประดับใหญ่ 5-6 ใบ โคนมักแคบ สั้น เป็นคอเรียวยาวได้ถึง 6 มิลลิเมตร มีสันจางสูงสี่เหลี่ยม ชุ่มมีจุดจาง ขนหยาบละเอียด มักมีเกล็ดด้านข้าง 2-3 เกล็ด ก้านผลยาว 1.2-5 เซนติเมตร เล็กเรียวยาว มีวงใบประดับเล็ก รูปสามเหลี่ยม 3 ใบ พบมากในป่า รุน และป่าที่ถูกทำลายทั่วไปในภาคใต้

ข้อมูลอ้างอิง : การ์ดเนอร์, ไชยอน ไม้ป่าภาคใต้ เล่ม 3 (Mo-Z)-กรุงเทพฯ : ฅนวิทย์พันธุ์พืชและสวนพฤกษศาสตร์, 2561. 880 หน้า
ภาพประกอบ : http://biodiversity.forestry.go.th/index.php?option=com_dofplant&id=186&view=showone&Itemid=59

ศูนย์วิจัยและพัฒนานวัตกรรมอุทยานแห่งชาติ จังหวัดสุราษฎร์ธานี
National Park Research and Innovation Development Center (Suratthani Province)

